

**Odlišné stanovisko sudcu Roberta Šorla
k uzneseniu č. k. PLz. ÚS 1/2024-9**

I.

1. Podľa § 67 zákona o ústavnom súde pripájam odlišné stanovisko k výroku a odôvodneniu uznesenia pléna ústavného súdu o návrhu predsedu ústavného súdu o zjednotení právnych názorov nálezov a uznesení ústavného súdu. Výrok zjednocujúceho uznesenia a jeho odôvodnenie je poznamenané prienikom záveru a jeho dôvodov. Vyjadrenie odlišného stanoviska vyžaduje jasné oddelenie týchto dvoch častí uznesenia.

2. Pri vynechaní rôznych argumentačných prvkov obsiahnutých vo výroku uznesenia je jeho záver takýto: *Ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorý je v trestnom konaní podozrivý, obžalovaný alebo obvinený, z dôvodu porušenia jeho práv podľa čl. 16 ods. 1, čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 22 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 8 dohovoru príkazom súdu na (i) vyhotovenie obrazových, zvukových alebo obrazovo-zvukových záznamov podľa § 114 Trestného poriadku, (ii) odpočúvanie a záznam telekomunikačnej prevádzky podľa § 115 Trestného poriadku alebo (iii) zaistenie a oznámenie údajov o telekomunikačnej prevádzke podľa § 116 Trestného poriadku, je podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde neprípustná, keďže právnym prostriedkom nápravy, ktorý sťažovateľovi na ochranu jeho ústavných práv priznáva zákon, je § 2 ods. 12 Trestného poriadku, podľa ktorého orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia len dôkazy získané zákonným spôsobom a § 119 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého za dôkaz môže slúžiť všetko, čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa Trestného poriadku alebo podľa osobitného zákona.*

3. Dôvody tohto záveru sú: **(I)** Orgány činné v trestnom konaní a trestné súdy musia preskúmať, či príkaz súdu, na základe ktorého bol dôkaz zabezpečený, bol legálny, legitímny a proporcionálny, a teda súladný s ústavnými právami. **(II)** Požiadavka zákonnosti dôkazu podľa čl. 154c ods. 1 ústavy poskytuje väčší rozsah základných práv a slobôd než čl. 5 a čl. 6 dohovoru, keďže na rozdiel od judikatúry ESLP Trestný poriadok nepripúšťa použitie nezákonne získaného dôkazu. **(III)** Orgány činné v trestnom konaní a trestné súdy majú právomoc explicitne vysloviť nesplnenie podmienky zákonnosti a na to nadväzujúce porušenie práva na súkromie. **(IV)** Takéto posúdenie príkazu zakladá záver o tom, že príkaz bol nesprávnym úradným postupom podľa § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti štátu“). **(V)** Tým je naplnený atribút účinného prostriedku nápravy podľa čl. 13 dohovoru.

II.

4. Nie je správny dôvod, podľa ktorého orgány činné v trestnom konaní a trestné súdy pri hodnotení dôkazu musia preskúmať, či príkaz súdu, na základe ktorého bol dôkaz zabezpečený, bol legálny, legitímny a proporcionálny, a teda súladný s ústavnými právami. Nemusia, keďže zákon im to neukladá. Predovšetkým im pri rozhodovaní o obvinení a o obžalobe neumožňuje rozhodnúť spôsobom, ktorý v osobitnom konaní a za splnenia podmienky, že neboli zistené skutočnosti významné pre trestné konanie, predpokladá § 362g ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého

ak najvyšší súd zistí, že príkaz bol vydaný alebo vykonaný v rozpore so zákonom, vysloví uznesením porušenie zákona.

5. Nie je správny dôvod, podľa ktorého požiadavka zákonnosti dôkazu podľa čl. 154c ods. 1 ústavy poskytuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd než čl. 5 a čl. 6 dohovoru, keďže na rozdiel od judikatúry ESLP Trestný poriadok nepripúšťa použitie nezákonne získaného dôkazu. Z toho, že dohovor má prednosť pred Trestným poriadkom, nemožno vyvodiť, že konštrukcie Trestného poriadku zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd ako dohovor. Dohovor rovnako ako ústava zabezpečujú základné práva a slobody. Podústavný konštrukt zákonnosti dôkazu v trestnom konaní s tým nemá nič spoločné. Jedinou podstatou otázkou bolo preskúmať, či povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a trestných súdov použiť len zákonné dôkazy je účinným prostriedkom nápravy pri zásahu do ústavných práv na súkromie či už podľa čl. 13 dohovoru (nie čl. 5 a čl. 6 dohovoru), alebo podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Nie je správny dôvod, podľa ktorého orgány činné v trestnom konaní a trestné sudy majú právomoc explicitne vysloviť nesplnenie podmienky zákonnosti a na to nadväzujúce porušenie práva na súkromie. Takúto právomoc orgány činné v trestnom konaní a trestné sudy, na škodu veci, nemajú. Žiadne takéto ustanovenie v Trestnom poriadku nie je. Trestný súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu. Pritom môže výrokom (explicitne) vrátiť vec prokurátorovi, postúpiť vec, zastaviť (aj podmiennečne) trestné stíhanie, schváliť zmier, obžalovaného spod obžaloby oslobodiť či ho uznať za vinného z trestného činu. Orgán činný v trestnom konaní a trestný súd nemôže explicitne vysloviť, že príkazom došlo k porušeniu práv podozrivého, obvineného alebo obžalovaného. Ak v odôvodnení rozhodnutia implicitne uvedie, že dôkaz bol nezákonný, jeho úvaha neznamena, že príkaz, na základe ktorého bol vydaný, bol porušením práv podozrivého, obvineného alebo obžalovaného.

7. Ak aj orgán činný v trestnom konaní alebo trestný súd dospeje k tomu, že na základe príkazu zabezpečený dôkaz je nezákonný, nezakladá to posúdenie príkazu ako nesprávneho úradného postupu podľa § 9 ods. 1 zákona o zodpovednosti štátu. Príkaz nie je postupom súdu – opatrením alebo iným zásahom, ale jeho rozhodnutím podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, ktorým súd orgánom činným v trestnom konaní umožňuje zasiahnuť do ústavných práv zákonom predpokladaným spôsobom. Hoc aj otvorená definícia nesprávneho úradného postupu podľa § 9 ods. 1 zákona o zodpovednosti štátu však neumožňuje to, aby príkaz ako súdne rozhodnutie bol posúdený ako nesprávny úradný postup. Príkaz je súdne rozhodnutie, ktoré je výsledkom osobitného Trestným poriadkom predpokladaného postupu. Bez zrušenia príkazu zákonom predpokladaným spôsobom alebo vyslovenia jeho nezákonnosti spôsobom obdobným rozhodnutiu podľa § 362g Trestného poriadku nemožno vyvodiť zodpovednosť štátu vo vzťahu k podozrivej, obvinenej alebo obžalovanej osobe podľa § 9 ods. 1 zákona o zodpovednosti štátu.

8. Praxou všeobecných súdov neoverená možnosť orgánov činných v trestnom konaní a trestných súdov dospieť k záveru, že na základe príkazu zabezpečený dôkaz je nezákonný, nie je právnym prostriedkom ochrany základných práv a slobôd podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde a účinným prostriedkom nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Právnym prostriedkom ochrany ústavných práv na rešpektovanie súkromia pred vyhotovovaním rôznych záznamov zo strany orgánov verejnej moci je príkaz – súdne rozhodnutie, proti ktorému Trestný poriadok nepripúšťa žiadny konkrétny opravný prostriedok, ktorý by podozrivému, obvinenému alebo obžalovanému zabezpečoval

prístupný, primeraný a právne a fakticky účinný nástroj nápravy. Posudzovanie zákonnosti na základe príkazu zabezpečených dôkazov takýmto prostriedkom nie je, keďže orgán činný v trestnom konaní alebo trestný súd príkaz nemôže zrušiť alebo rozhodnutím vysloviť, že bol vydaný alebo vykonaný v rozpore so zákonom. Len takýto prostriedok ochrany základných práv a slobôd – účinný prostriedok nápravy je spôsobilý viesť k vyvodu primeranej zodpovednosti štátu za zásah do ústavných práv podozrivého, obvineného alebo obžalovaného na súkromie. Až po jasnom rozhodnutí o tom, či bol príkaz vydaný v súlade so zákonom, teda či ním nedošlo k porušeniu ústavných práv, následne bude na orgánoch činných v trestnom konaní a trestných súdoch vyhodnotiť to, či prípadná nezákonnosť príkazu má za následok aj nezákonnosť na jeho základe zabezpečeného dôkazu. Tak tomu vždy nemusí byť.

V Košiciach 7. mája 2024

Robert Šorl
sudca